

SZARVASMARHAFÉLÉK II.

JAKOK

A cikksorozat következő állomásában a két jakfajt ismerhetik meg az olvasók.

VADJAK (*BOS MUTUS*)

Előfordulás: Elsősorban India (Ladakh), Kína (Csinghaj, Hszicsiang-Ujgur Autonóm terület), Tibet és Nepál 4000 méternél magasabb területein található meg nagyobb csordákban. Akár 100 vagy több egyed is előfordulhat egy csapatban (tehenek és borjak), amelyben olykor fiatalabb hímek is megtalálhatók, de a bikák jellemzően néhány fős csoportokban járnak, az idősebb bikák pedig leginkább magányosan kóborolnak. Bhutánban is előfordult, de onnan már kihalt. A fahatár fölött élnek, így lágyszárúakkal (palkafélék, pázsitfüvek), zúzmókkal táplálkoznak. A tehenek kedvelik a magas, nehezen megközelíthető helyeket.

Megjelenés: Az egyik legnagyobb testű vad szarvasmarhafaj. Jellegzetes hosszú, lelógó szőrzete sötétbarna vagy feketés. Ez a szőrzet, a hatalmas szíve, tüdeje és a vérében megtalálható magas vörös vértest arány teszi lehetővé, hogy elviselje az élőhelyén jellemző földrajzi és klimatikus viszonyokat. A tehenek kisebbek a bikáknál, mintegy 30%-kal. Szarvaik jellegzetesen oldalra, előre, majd kifelé és hátrafelé görbülnek, hengeres keresztmetszetűek. Akár az 1 méteres hosszt is elérhetik. Farkukra, amely hosszú szőrökkel borított, gyakran azt mondják, hogy inkább a loéra hasonlít, mintsem a Bos nemzetség többi tagjára.

Marmagasság: 160-220 cm

Testhossz: 240-380 cm

Súly: 500-1200 kg

Szaporodás: A tehenek 258-275 napnyi vemhesség után ellik meg borjaikat, rendszerint egyet.

Egyéb: az IUCN szerinti státusza sebezhető. Az orvvadászok és a házi jakkal való keveredés a legnagyobb veszélyeztető tényezői. Kb. 15.000 egyed élhet vadon. Természetes ellensége a farkas, a barnamedve és a hópárduc (főként a borjak és a legyengült egyedek válnak ezek áldozataivá).

1. kép: vadjak bika támadásba lendül (Fotó: cctv.com)

2. kép: Idős, vadjak bika támadóállásban.
(Fotó: carnivoraforum.com)

3. kép: Menekülő vadjak tehenek és borjaik
(Fotó: carnivoraforum.com)

HÁZI JAK (*BOS GRUNNIENS*)

Előfordulás: Elsősorban India észak-keleti területein, Észak-Mianmarban, Tibetben, Szecsuanban, Jünnanban, Hszincsiang-Ujgur Autonóm Területen, Belső-Mongóliában, Mongóliában és Szibéria egyes részein tartják kisebb-nagyobb állományait.

Megjelenés: Kisebb termetű, mint a vadjak. A fajták között lehetnek méretbeli eltérések. Szőrzete főként a hasi tájékon hosszú, lelógó. A farka hosszú, a lóéhoz hasonló. A bikák nagyobbak, mint a tehenek. Szarvuk a vadjakéra hasonlít. A legtöbb egyed fekete, vagy barnás fekete. Néha előfordulnak világos színű vagy foltos egyedek is, bár ez utóbbi a szarvasmarhával való keresztezések miatt is előfordulhat.

Marmagasság: 105-120 cm

Testhossz: 200-260 cm

Súly: 225-585 kg

Szaporodás: A vemhesség kb. 275 napig tart.

Egyéb: Többszhasznú faj. Bőrét, szőrét ruházathoz használják, húsát, tejét pedig fogyasztják. Kiváló, kitarító igavonó és hátas jószág.

4.kép: Házi jak bikája (Fotó: buyranchdirect.com)

5. kép: Fehér házi jak tehen ikerborjaival
(Fotó: Pixabay, Erdenbayar Bayansan)

6. kép: jak-szarvasmarha hibrid tehen és borja. A borjún bambuszból készült hegyes palóka látható, amely az elválasztást segíti. (Fotó: Pixabay, Yan Russel)